

Opłata prenumeracyjna na Kronicę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych wynosi: a) w Warszawie rocznie: 7 kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rub. sr. 1 kop. 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4).

KRONIKA

Na prowincji w Królestwie z pocztą rocznie rs. 12 (złp. 60); kwartalnie rs. 3 (złp. 20). W Cesarstwie też sama opłata co na prowincji w Królestwie, z dodaniem 75 kop. rocznie lub 1 kwartalnie 20 kop.

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Ś. Wiktora B.

Wschód słońca o g. 6 m. 29. — Zach. o g. 5 m. 1.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu.

Dzisiaj rano stopni ciepła 6, wczoraj w poł. cie. 10. Wysokość wody na Wiśle stóp 2 cali 1.

Z Petersburga, d. 24 września (6 października). POSIEDZENIE OGÓLNE ODDZIAŁU SYBERYJSKIEGO CESARSKO-ROSSYJSKIEGO TOWARZYSTWA GEOGRAFICZNEGO z 21go MAJA 1857 r.

W dniu uroczystym Imienin Najdostojniejszego Prezesa CESARSKO-ROSSYJSKIEGO Towarzystwa geograficznego, Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIĘCIA KONSTANTEGO MIKOŁAJEWICZA, miało miejsce posiedzenie ogólne, na którym pod prezydencją JW. K. K. Wentzel, zgromadzeni byli: pięciu rzeczywistych członków, ośmiastu członków-współpracowników i jeden członek honorowy. Oprócz pomienionych osób, posiedzenie to zaszczycone zostało obecnością Najprzewielebniejszego Euzebjusza, biskupa Irkuckiego i Nerczyńskiego, oraz wielu osób duchownych, obywateli i urzędników m. Irkucka. Prezydujący otworzył posiedzenie mową następującą: „Panowie! Oddział Syberyjski CESARSKO-ROSSYJSKIEGO Towarzystwa geograficznego obchodzi w dniu dzisiejszym Imieniny Jego C. W. WIELKIEGO XIĘCIA KONSTANTEGO MIKOŁAJEWICZA, swego Najdostojniejszego Prezesa. Postanowiliśmy zdawać w dniu tym sprawę towarzystwu. Działalność oddziału Syberyjskiego i jego udział, w miarę sił, w sprawie poszukiwań geograficznych w ciągu ostatniego perjodu, uwieńczone zostały zadowalającym wypadkiem przedsięwzięć oddziału, dotyczących badań nad Syberją wschodnią. Zanim atoli przystąpimy do własnych spraw, do działalności samego oddziału, winniśmy wynurzyć szczerą wdzięczność Towarzystwu za jego gorliwą dążność do poznania naszego wschodniego kraju. W ciągu dwóch lat p. Schwartz, stojący na czele wyprawy Syberyjskiej, zdołał dokonać przy pomocy swych współpracowników większą część danego mu przez towarzystwo zlecenia naukowego. Skutkiem poszukiwań osób do wyprawy należących, było nagromadzenie danych geograficznych o okolicach środkowych Syberji Wschodniej i dolinie rzeki Amur, te dokładne poszukiwania będą zawsze służyć do kierowania się przyszłych badaczy. Byliśmy sami świadkami gorliwej pracy wyprawy: pod tym względem dokonaniem zostało wszystko cokolwiek zdziałać

może człowiek naukę usiłujący, przy pełnieniu włożonych nań obowiązków. Poprzednie posiedzenia dały wam, panowie, poznać bieg czynności oddziału Syberyjskiego. Poczynając sobie za obowiązek wspomnieć tu o głównych tylko pracach naszych. Z ostatniego protokołu przekonać się można, że ogłaszanie drukiem prac dwóch wypraw Amurskiej i Wiliujskiej, już rozpoczętym zostało, i pod tym także względem obowiązani jesteśmy uprzedzającym względem towarzystwa. W końcu roku zeszłego członek współpracownik Permikin wysłany był do ziemi Urianchów, graniczącej z krajem Tunkińskim. Pan Permikin zszedł z łańcucha gór Sajanskich do doliny jeziora Kosogola i zebrał tam wiele ciekawych wiadomości geograficznych o mało znanym plemieniu Urianchów, o stanie moralnym i ekonomicznym tego narodu pasterskiego, oraz bardzo ważne dane dotyczące możliwości wejścia z nimi w stosunki handlowe. JW. Mikołaj Mikołajewicz Murawiew, opiekun oddziału Syberyjskiego, raczył zwrócić szczególną uwagę na zbadanie doliny jeziora Kosogola, i wskutku tego przedsięwzięte zostaną tego lata, z jego polecenia, kroki do szczegółowego zbadania tak pomienionej miejscowości, jak i graniczącej z nią ziemi Darchatów, gdzie bierze początek r. Jenisej. Członek-współpracownik Juriński, członek honorowy Kuznecow, wysłani byli przez nas nad brzegi Amuru dla zebrania tam wiadomości statystyczno-handlowych. Choroba przeszkodziła panu Jurińskiemu przysłać nam sprawozdanie o tej wyprawie. Artysta oddziału Smirnow jeździł w tym roku, tak samo jak i lat poprzednich, po okręgu Niżnendińskim i zeskicował kilka wskazanych mu miejscowości, zrobił on także w tych czasach widok miasta Irkutska od strony traktu Krugomorskiego. Oprócz prac powyższych, oddział nabył, dzięki uczynności swych współpracowników, mnóstwo materiałów ważnych w przedmiocie poszukiwań historycznych, statystyki, geografii i etnografii. Rozmaite wiadomości zakomunikowane ostatnimi czasy, zawierają także bardzo ciekawe opisy Syberji wschodniej; okoliczność ta jest rekojmią, że pamiętniki nasze

będą wydawane nadal regularnie. Zgodnie z decyzją towarzystwa, posiedzenie roczne ma się odbyć w październiku; będziemy mieli zaszczyt złożyć wówczas współtowarzyszom naszym sprawozdanie szczegółowe z działań oddziału Syberyjskiego za rok 1856. Mamy sobie za obowiązek wynurzyć tu wdzięczność naszą opiekunowi oddziału Syberyjskiego, JW. M. M. Murawiew, który zwraca szczególną uwagę na wszystkie nasze przedsięwzięcia. — Następnie członek rzeczywisty Sielski, zawiadujący oddziałem, odczytał protokół ostatniego posiedzenia z d. 25 kwietnia, poczem odczytane zostały artykuły następujące: „Wyjatek z listu do JW. generał-gubernatora Syberji wschodniej M. M. Murawiewa, od John Rodgers, stojącego na czele wyprawy północno-Amerykańskiej do oceanu Spokojnego; „Wulkan na wyspie Szaszkotan“ i „Pierwsza podróż odbyta zimą przez p. Pargaczewskiego na rzece Amur od posterunku Mikołajewskiego do posterunku Ust'-Strielocznego.“ P. Schwartz, stojący na czele wyprawy Syberyjskiej, nadesłał oddziałowi ułożoną przez siebie kartę Syberji wschodniej, z oznaczeniem punktów, których szerokość i długość wyprowadzone zostały z postrzeżeń astronomicznych. Zaproponowani zostali na członków rzeczywistych towarzystwa: naczelnik sztabu wojsk lądowych i morskich w Syberji wschodniej, M. W. Brusse, i zarządzający częścią sztabu jeneralnego korpusu topografów, K. F. Bodogowski; na członka współpracownika, p. Razgildiejew, górnik z Olekmińskich kopalni złota. Po posiedzeniu p. prezydujący zaprosił członków oddziału do domu klubu szlacheckiego na obiad, podczas którego wzniesione zostały toasty za zdrowie Najdostojniejszego prezesa towarzystwa, Jego C. W. WIELKIEGO XIĘCIA KONSTANTEGO MIKOŁAJEWICZA, wice-prezesa, admirała Teodora syna Piotra Litke i opiekuna oddziału Syberyjskiego M. M. Murawiewa.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Rada administracyjna Królestwa, w skutek Naj-

BĘDZIE NIESZCZĘŚCIE!

OBRAZEK.

przez

Autora Kłopotów Starego Komendanta.

(Ciąg dalszy).

Kombinacja kart była tu mało wymagająca, że zawsze, przynajmniej od lat kilku wychodził, dlatego starzec powtarzał, że tego „zwyczajnego“ pewnym jest jak śmierci. Dalej następowały: krzyż legii honorowej, kolumna, sympatyczny, gwiazda, latający, podkładany, odkładany i t. p. W miarę ważności nastąpić mającego postanowienia, i wybór passjansu był inny, trudniejszy, który czasem albo do trzeciego razu wychodzić musiał, albo też zamysł, przez dwa lub więcej różnego gatunku passjanse przeprowadzony bywał.

Tylko nie myślcie znowu, żeby dziadunio tak stanowczo passjansowi powierzał zawyrokowanie o swych zamiarach. Nie, i tu uporna chęć starca znajdowała niejakię pobleżanie, czasami posunięte do oszustwa. Albowiem skoro tylko zmiarkował, że passjans krewieć

zaczyna i wyjść nie myśli, dziadek niby nie widząc tego, pozwalał sobie drobnych podstępów wyciągając karty to z pod spodu, to ze środka, albo je szybko przemieniał z taką zręcznością i zapalem, jakby mu szło o oszukiwanie nie siebie samego, a kogobądź z patrzących. I tak wielkim był lubownikiem tabaki, a że trzymał się zawsze pewnych reguł w wydatkach, więc kiedy nieszczęściem jakim wyspała mu się owa tabaka przed czasem do kupienia świeżej oznaczonym, stary z pół godziny kręcił się po pokojach, wachał z pustej tabakierki z silnem postanowieniem kupienia jej dopiero nazajutrz. Lecz jakby na przekór, wyobraźnia czarodziejskie nasuwała mu myśli o rozkoszy jaką by miał w tej chwili, zażywszy ot tak potężną dozę ukochanego proszku. „Nie można, nie można proszę uniżenie“ powtarzał sobie wzdychając. A z drugiej strony znowu odzywał się głos słabości: „kup panie Wincenty, kup; cóż to masz sobie w tych latach żałować, co? Nie, nie — odpowiadał głos pierwszy, a dziadunio wtorował mu poruszeniem głowy powtarzając: dobrze ci tak panie Wincenty, nie wysypuj tabaki, zażywaj ostrożnie i t. p. — Lecz gdy podobna walka coraz bardziej zaczynała się srożyć w umyśle

starca, niewypadało wtedy jak oddać się pod sąd polubowny passjansu. Z jakąż tedy radością i pośpiechem siadał pan Wincenty do biórka, jak zrećnie układał z kart kolumnę, jak się niepokoił o jej powodzenie, i jak się skwasił, gdy w połowie pracy, zabrakło niezbędnego waleta lub innej z porządku wypadającej karty?

— Do trzeciego razu panie Wincenty, do trzeciego! — powtarzał mieszając na nowo i układając w kolumnę. Czasami trafiło się, że drugi raz chybił, i trzecia kolumna wątpliwą się czyniła; wtedy więc zapalony amator, obejrzawszy się kilkakrotnie po pokoju, zrobił takiego lisa w kartach, że passjans jak po maśle zbliżał się ku wygranej, a pan Wincenty drząc ze wzruszenia, jedną ręką już wyjmował pieniądze na kupno tabaki. I wesół był potem dzień cały, i nie dotykał kart więcej, żeby tego humoru nowem niepowodzeniem nie zepsuć.

Lecz dzisiaj rzecz była inna: zwyczajny passjans, pojmuje czytelniku najzwyczajniejszy w świecie czterokolorowy tylko, nie wyszedł raz, nie wyszedł drugi raz, o trzecim, już sam dziadunio zwątpił.

wyższego przebaczenia Antoniemu Słomińskiemu, który samowolnie do kraju powrócił, oraz w skutku udzielonej amnestji Wincentemu Ulenieckiemu, i na zasadzie postanowienia z d. 17 (29) czerwca 1841 r. na przełożenie p. z. o. dyrektora głównego prezydującego w Kom. R. P. i S. postanowiła co następuje: Antoni Słomiński, postanowieniem rady administracyjnej z d. 26 maja (7 czerwca) 1853 r. i Wincenty Uleniecki, postanowieniem rady administr. z d. 1 (13) maja 1853, na konfiskatę majątku skazani, wracają do używania praw cywilnych pierwszy od dnia 5 (17) lipca r. b. a drugi od d. 13 (25) marca r. b. jako dat Najwyższej im udzielonych ulaskawień. Majątek jakiby od tychże dat stał się którego z nich własnością, nie ulega już konfiskacie, której skutki rozciągają się tylko do funduszów wykrytych lub wykryć się jeszcze mogących, jakie tenże Słomiński lub Uleniecki przed datą wyrzeczenia konfiskaty posiadali, lub też jakie na nich po tę datę jakim bądź prawem przypadają.

— Rada administracyjna, na posiedzeniu z d. 20go sierpnia (1 września) r. b. udzieliła Henrykowi *Leprince* z Liège w Belgji, 10-letni list przyznania na wprowadzenie do Królestwa Polskiego patentowanego w Belgji wynalazku nowego aparatu do wyrabiania gazu do oświetlania, z dodaniem wody do ciała zwykle do otrzymywania tegoż gazu używanych.

— Onegdaj w południe, w kościele nadwornym św. Alexandra Newskiego, w pałacu Łazienkowskim, odbył się obrzęd ślubny JW. Felixa barona *Meyendorffa*, assessora kolegjalnego, kamierjunkra dworu JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, z JO. Xieźniczka *Olga Gorczakow*, panną honorową NAJJAŚNIEJSZYCH CESARZOWYCH, córką JO. Xiecia *Michała Gorczakowa*, generała-artyllerji, generał-adjutanta JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, Namiestnika Królestwa, głównodowodzącego armją 1szą i JO. Agatokli z *Bachmetiewow Xieźnej Gorczakow*, damy honorowej NAJJAŚNIEJSZYCH CESARZOWYCH i damy orderu św. Katarzyny. Zastępowali miejsce rodziców przy ceremonji ślubu, JW. generał-adjutant JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI *Kotzebue*, szef sztabu głównego armji 1ej, i JW. Karolina z hr. *Stackelbergów* baronowa *Sass*, małżonka rzecz. radcy stanu, członka senatu. Następnie w kościele Ewangelicko-Augsburskim dopełniona została takąż ceremonja, podług obrządku ewangelickiego, pobłogosławiona przez W. JX. *Otto* pastora miejscowego, przy stosownej przemowie. Po powrocie z kościoła około godziny 2ej po południu, dane było wystawne śniadanie u JJO. XX. Jmci Namiestnikostwa. O godzinie 4½ po południu, dostojni nowożeńcy opuścili Warszawę udając się za granicę, i odprowadzeni będąc do dworca kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, przez JO. XX. Jmci Namiestnikostwo.

(*Kurjer Warszawski*)

— Onegdaj nadedniem *Ignacy Komorowski* żyć przestał. Wiadomość ta boleśnem uczuciem przejęła wszystkich miłośników sztuki naszej muzycznej, bo ze śmiercią Ignacego Komorowskiego tracimy wysoko utalentowanego kompozytora, który od lat kilkunastu płodami swemi zasiliał wciąż niwę muzyczną naszego kraju, bo tracimy w nim nareszcie człowieka z sercem i duszą poczciwą, jaką

niewielu na tej ziemi poszczycić się mogą. Cierpiący na chorobę piersiową od roku prawie, Ignacy zeszedł jesieni udał się do Włoch z porady lekarzy; chwilowa atoli ulga jakiej tam doświadczył, była tylko czasową, bo wróciwszy przed parą miesiącami do Warszawy, coraz więcej i boleśniej cierpiał, aż przyszedł nakoniec dzień fatalny, i ani młodość, ani czuła opieka ojca i brata, ani najszczerze życzenia przyjaciół, nie były w stanie od śmierci go uratować. Umierając w samym kwiecie wieku, Ignacy uniósł przynajmniej to przekonanie, iż krótkie swe życie użytecznie dla kraju, rodaków i sztuki spędził. Był on z małej liczby tych ludzi, którzy żyją sztuką i dla sztuki, był on z mniejszej liczby tych, którzy mając prawo do większego miejsca na słońcu, usuwają się w bok, żeby nie obrzucać innych cieniem. Szkoła tej duszy artystowskiej i tego kochającego serca! zostanie się po nim niezapełniona próżnia w kole przyjaciół, w gronie artystów, bo w krótkim swoim życiu nie miał czasu wyczerpać zasobów ani talentu, ani miłości braterskiej. W tęsknocie i żalu, jakim zawczesna śmierć jego objęła nas wszystkich, to przynajmniej stanie pociechą, że Bóg mu prób ciężkich oszczędził, bo to życie artysty przedzwieżało czysto i spokojnie, jak owa czysta i spokojna ludowa nuta, którą otwierał, pomiędzy miłością przyjaciół, pomiędzy sympatycznym ocenieniem, jakie piękny jego talent jednał sobie w ogóle. Obszerniejsze o nim wspomnienie damy wkrótce.

— Dla nieprzewidzianych wypadków, żałobne nabożeństwo za duszę s. p. Karola *Kurpińskiego* byłego dyrektora oper, odłożone zostało do przyszłej środy, to jest na dzień 21 b. m. o godzinie 10ej z rana, na które to pozostała wdowa uprzejmie zaprasza kolegów, przyjaciół i znajomych.

Korrespondencja Kroniki.

Żytomierz d. 9 września r. s. 1857 r.

Odezwa niniejsza ma za cel wynurzenie wdzięczności p. Barberi jak również redaktorowi Kroniki, za udzieloną nam wiadomość o wielkich w snyderstwie dzielach naszego rodaka i współobywatela Oskara Sosnowskiego, którego pracownia w Rzymie ozdobi i uświetni w czasie, jak się spodziewać należy muzeum na ojczystej ziemi, a w szlachetnem poświęceniu się obrany zawód zajmując w narodowych wspomnieniach właściwą sobie kartę, wskaże drugim najpiękniejsze do naśladowania wzory. Uważamy sobie za miłą powinność złożyć w imieniu rodaków podziękowanie temu utalentowanemu artyście, który będąc właścicielem znakomitej fortuny, przeniósł ogólny pożytek i sławę kraju, nad ponętę krótko trwałych i znikomych upodobań, przez wykonanie pomnika poświęconego pamięci wielkiego u nas męża, jakim jest bezsprzecznie T. Czacki. Już więc nie tracimy otuchy i pełnej nadziei, aby przedsięwzięte dzieło z opisem Krzemienieckiej szkoły i czynów pierwszego onęj założyciela, nieocenionego i rzadkiego miłośnika powszechnego dobra, wsparte gorliwością ziomków, nie przyszło do skutku, kiedy zaszczytny uczeń

tego świetnego w naszych prowincjach instytutu Oskar Sosnowski nie żałując nakładów i trudów, podał potomności artystowską ręką w marmurze wyrze rysy tego genialnego człowieka.

Odczytuając takż w tej chwili odezwę p. Andrzeja Kwiatkowskiego do szanownego redaktora Kroniki Warszawskiej godzi się jeszcze wyznać, że troskliwe jego badanie jak rozwiązana została sprawa powszechności z kodycyllu czyli listu Konstantego Świdzińskiego zapisującego ję nabytki swojego całego życia i znakomite zbiory w rękopismach i starożytnych xiegach, nie może i nie powinno ujęć uwagi rodaków poświęcających się społeczności.—dołączyszmy zatem i zestrony mojej prośbie o najtroskliwszą opiekę pana, jeśli w zbiorach Konstantego Świdzińskiego także widzieć się daje marmurowe popiersie T. Czackiego, niegdysz dobiące za reskryptem NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA błogosławionej pamięci ALEXANDRA Igo, publiczną biblioteczną salę w Krzemieńcu, upraszam o przyjęcie tej mojej odezwy do jego z wielu miar szacownej redakcji, która jest jakby przyświecającą pochodnią w poszukiwaniu zajmujących wiadomości, i o przesłanie ję w języku włoskim lub francuskim do dziennika pod tytułem: *Giornale di Roma* na dowód, że nie tylko imieniem mojem, ale ogólnie wszystkich ziomków składamy p. Barberi należną podziękę.—*Antoni Kamiński*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Depesze Telegraficzne.

London 11 Października. Według otrzymanej tu urzędowej wiadomości, paropływ *Alma* spotkał przy Point de Galle na wyspie Ceylon, okręty transportowe *Penelopa* i *Cleopatra* z wojskiem udającym się do Indji. Inny oddział około 2500 żołnierzy posiłkowych przybył już do wyspy Mauritius. *Times* donosi, że Lucknow w dniu 2 Września, jeszcze się trzymało.

London 12 Października. Na nadzwyczajnem posiedzeniu banku, odbytem dziś z rana, dyskonto zostało podniesione do 7 pCt.

Tryest 12 Października. (Wieczorem). Poczta lądowa nadeszła tu i donosi z Bombay 17 września, oprócz wiadomych już przez Londyn nadeszłych nowości, że generał Outram z posiłkami przybył do Allahabad. Poczta z Chin jeszcze nie nadeszła.

Paryż 13 Października. (Z rana) Bank francuzki na odbytem wczoraj wieczorem posiedzeniu, podwyższył dyskonto wexlowe i procent od zaliczeń z 5 i pół na 6 i pół pCt.

Margrabia de Moustier wyjeżdża dziś do Berlina. Hr. Rayneval posel nasz przy dworze CESARSKO-Rossyjskim do Petersburga.

Marsylja 11 Października. Paropływ pocztowy, który odpłynął z Neapolu w dniu 8 b. m. przybył do naszego portu. Dowiadujemy się z korespondencji pod tą datą, że książę Oranji przybył tam z Parmy, i został przyjęty przez króla Ferdynanda w Gaeta. Zaprzeczają tu pogłosce o bliskim przybyciu generała Goyon, o którym

— Oczywiście nie wyszedł! — zawołał rzucając z rozpaczą karty i porywając się zagłowie. Już nie, tylko proszę uniżenie nieszczęście jakieś mnie czeka, oj czeka, z pewnością czeka...

— Mój dziaduniu drogi! — krzyknie przerażona Zosia biegnąc do niego i całując go w rękę. Zkąd znowu nieszczęście? co się działo?

— Zwyczajny nie wyszedł — odpowiedział krótko wyrzucając rękę i nie patrząc na nią.

— To inny wyjdzie, niech dziadek spróbuje.

— Co, inny? Dziecko jesteś proszę uniżenie — odrzekł zironją. — Zwyczajny nie wyszedł, to żaden nie wyjdzie. A że będzie nieszczęście to jak amen w pacierzu...

— Jakieżby znowu mój dziadziu kochany, imaginacja — perswadowała wnuczka klęcząc obok niego, choć serce ję puka jak młotkiem, a ręce drżą, a oczom na płacz się zabiera. — Pana Walerego tylko co nie widać, kazała mu przyjść za dwie godziny, spodziewając się, że dziś uzupełni się ich szczęście, i dziadek pobłogosławi to, czemu Pan Bóg w snach ich dawno już pobłogosławił.

— Imaginacja powiadasz... Hm, imaginacja u 80 letniego starca? Ale, zobaczysz, imaginacja... wołał wstawszy już od biurka, zażywając tabakę i chodząc niespokojnie po pokoju... Albo umrę...

— Mój dziadku! — krzyknęła wnuczka zerkując oczy...

— Albo umrę, — powtarzał uporeczywie starzec — albo się coś równego temu przytrafi... Dajże mi pokój ten tego... no idźże sobie z Panem Bogiem!

I odsunął ją lekko od siebie, i znowu chodził przerażony, załamywał ręce a biadował i biadował, że będzie nieszczęście.

Zasmucone dziewczyniátko usunęło się w dalsze miejsce, wzięło robotkę, a połykając łzy swoje spoglądała żałośnie na starca.

— O, jak mi się też nos przedłużył! — odzywa się stawając przed zwierciadłem i macając go ręką... Fiut panie Wincenty, marsz na Powązki! Tak, tak z pewnością; pamiętam Kotulskiemu co umarł na apoplexję, to na dzień już, choć zdrów był jak ryba nos się na dwa cale przeciągnął, żona mi jego powiadała....

— Ależ dziadku na miłość Boską!...

— Tak niezawodnie proszę uniżenie wyciągnę nogi. I w książkach doktorskich o tem czytałem, i Virey to samo powiada.... Cóż robić? Z wolą Boską nienam wojować, — nażyłem się też...

I niby to już zdecydowany umierać, spojrział do koła, zatrzymał wzrok na wnuczce, a łzy zaćmiły mu wybladłe źrenice, i ciężkie westchnienie wydarło się z piersi.

— Nie płacz kanarku, nie płacz; trudna rada proszę uniżenie, kto się od śmierci uwolni?... Masz zapewniony byt, o tobie nie zapomniałem całe życie...

— Dziadku nie mów! — krzyknęła rzucając się mu do nóg. — Jak to można... dziadek zdrów...

— No, no, no, dobrze, nie płacz; tak, tak, może to nie prawda... No wstańże Zosiu, Zosiu! — wołał płacząc z nią razem i podnosząc ją z ziemi. — Masz rację, fixat jestem, tak proszę uniżenie, stary ot a głupi... już, już dobrze, nie umrę nie...

Dziewczę się uspokoiło i stary takż, ale pozorowo. Ona siadła na swoim miejscu, a on znów chodził, znów rozmyślał, i choć nie tak głośno jak wprzód, wzdychał i mruczał...

mówiono, że miał udać się z Rzymu do Neapolu, z pewną misją od rządu francuskiego.

S a n s s o u c i 12 P a ź d z i e r n i k a. (Wieczorem). Jego Królewska Mość w ciągu dnia dzisiejszego kilka razy krótko ale spokojnie zasypiał. Symptomów uderzenia krwi do głowy, od dziś z rana niebyło.

S a n s s o u c i 13 P a ź d z i e r n i k a. (Zrana). Jego Królewska Mość przez znaczną część nocy spał spokojnie i w skutku tego w dniu dzisiejszym z rana, czuje się mniej być znużonym.

(*Indépendance Belge.*)

A N G L J A.

London 10 Października. Obawy względem wiadomości jakie przywieść może nowa poczta z Indji. przesilenie finansowe w Ameryce, o którym sądzono, że już się ukończyło, a które rzeczywicie jeszcze się coraz bardziej rozszerza. nader niepokojące raporty o stanie finansowym większej części państw stałego ładu, w połączeniu z koniecznością podwyższenia tutejszego dyskonta, nadały naszemu targowi pieniężnemu w tym miesiącu bardzo ponurą barwę. Wszystkie instytucje banków podwyższyły stopę procentową, tak jak bank angielski i najlepszych papierów nie można dyskontować niżej 6 pCt. Widoki na przyszłość są bardzo smutne, i chociaż nie widać jeszcze symptomów zapowiadających ogólne przesilenie, jednakże wielu pojedynczych bankructw można się spodziewać. Sam ruch angielsko-amerykański przedstawia kapitał 275 milionów talarów, a ile to kapitałów amerykańskich wypowiedziano w tej chwili w Anglii, a ile kapitałów angielskich przepadło w Ameryce? Dodajmy do tego, że przesyłki pieniężne indyjskie dla rządu i prywatnych kupców, skutkiem powstania i jego następstw, przerwane zostały, a wydatki na Indje niezmiernie są wielkie, a summy te nie tak prędko wrócą w obieg. To wszystko usprawiedliwia obecną niekorzystną fizjognomję giełdy.

— *Times* mówi w przedmiocie nienajpomyślniejszego postępu rekrutowania:

„Na drzwiach naczelnj komendatury (Horse Guards) przybite jest ogłoszenie, którego kłamstwom nadaje urzędową powagę w oczach gapiącego się tłumu, rosły i barczysty gwardzista, przechadzający się tam i napowrót z dobytym pałaszem. Odezwa ta powiada, że każdy żołnierz w Indjach cały swój zółd może odkładać, albo na swoje przyjemności używać, bo żywność prawie nie tam nie kosztuje, że każdy prosty żołnierz dostaje tam służącego krajowca, że gdy się znuży w marszu, może się kazać nieść w lektyce, że ciągle podają mu gorącą kawę lub orzeźwiające napoje, i że Jój Królewska Mość w swojej hojności, każdemu żołnierzowi, który tylko okaże stosowne zdolności, ofiaruje patent oficerski. Nie przypuszczamy żeby publiczność była tak ograniczoną, jak władze wojskowe, sądząc po tej odezwie, myśleć muszą.

(*Indépendance Belge.*)

C Z A R N O G Ó R A.

Rieka Ernojewic 28 Września. Dwór xiążęcy od dwóch tygodni znajduje się w naszym mieście, i

zajmuje nowy pałac xiążęcy nad rzeką. Xiążę został przyjęty salwą z dział z dawnj warowni Obađ, kiedy się zbliżał xiężną Dariuką i swemi krewnemi, na małych tatarskich konikach. Z okręgów górnych doszła tu wiadomość, że między Wasojewiczami i Turkami z Kolozyn, przyszło do krwawj bitwy. Wojsko tureckie miało już wkroczyć do nahji Wasojewicz. Biega wieść, że gdzie Turcy tylko wkroczą, niszczą zupełnie wsie i pola, i zabijają wszystko, co im tylko opór stawia.

(*Neue Preussische Zeitung.*)

F R A N C J A.

Paryż 10 Października. Dwa przedmioty najbardziej dziś zajęły uwagę publiczną, to jest ogół wiadomości z Indji nieco mniej niepomysłnych niż poprzednie i nowy regulamin dla Collége de France. Oprócz tych dwóch faktów, projekt zjazdu cesarza francuzkiego z cesarzem austriackim w Monachjum, nabiera więcej prawdopodobieństwa, a wbrew stanowczemu dotychczas powątpiewaniu o podróży Cesarza do Marsylji, dziś dowiadujemy się, że już przygotowania do tój podróży rozpoczęte zostały. Wiemy jednakże z jaką łatwością i szybkością odbywają się zmiany we wszystkich projektach podróży cesarskich i dla tego to co dziś jest pewnym, może jutro stracić wszelkie prawdopodobieństwo nawet.

— O mało nie było przypadku na kolei żelaznej w czasie powrotu Cesarza z Chalons. Pociąg jeden, który znacznie wcześniej wyszedł niż pociąg cesarski, przypadkiem spóźnił się na drodze, i byłby mógł być dopędzonym i uderzonym przez ten ostatni, ale depesza telegraficzna w porę jeszcze ostrzegła tamten, o zbliżeniu się tego drugiego.

— Mówią, że pan Horacy Vernet otrzymał wezwanie, aby wykonał obraz przedstawiający manewry w Chalons. Manewry te są już skopjowane fotograficznie przez p. Le Gray, dla którego Cesarz urządzić kazał ruchome laboratorium.

— Ponieważ epoka małżeństwa xięcia Fryderyka pruskiego, synowca Króla Fryderyka Wilhelma zbliża się, przeto królowa Wiktorja przez macierzyńską troskliwość, posłała do Berlina swoich tapicerów i artystów dekoratorów, aby apartament przyszłej xiężnej pruskiej, w stolicy jej nowj ojczyzny, urządzili zupełnie tak jak apartament, które xiężniczka Wiktorja zajmuje obecnie w Windsor.

— Wiadomości otrzymane z Senegalu mówią o pochodzie kolumny, wyprawionj pod dowództwem gubernatora p. Faydherbe i o nowych zwycięztwach odniesionych przez nasze wojsko nad naczelnikami krajowców Al Hadzi.

Zapewniają, że rząd zajmuje się więcej niż kiedykolwiek, urządzeniem w Algierji 6go morskiego okręgu.

— Otrzymaliśmy tu handlowe listy z Konstantynopola, które kreślą nader smutny obraz położenia finansowego. Rząd turecki wśród tego przesilenia, musi się uważać za bardzo szczęśliwy, że ma tak mały dług zagraniczny, bo przy mniejszym jeszcze kredycie, musiałby zbankrutować, gdyby

mu przyszło płacić jeszcze znaczne procenta.

— Dyplomacja żywo zajmuje się nowym regentem szwedzkim i znanemi jego dążnościami skandynawskimi. Wyjazd ambassadora szwedzkiego do Paryża, nie bardzo był uważany; ale może on być przyjęty jako wyrażenie tych dążności. Nadto zapewniają, że we Francji xiążę Napoleon jest także stronniakiem skandynawizmu, i sądzimy, że kwestja ta będzie przez niego głęboko traktowaną przy wydaniu jego podróży do Laponji i Szwecji.

(*Neue Preussische Zeitung.*)

I N D J E.

Nowe depesze otrzymane w Londynie z Bombay, zawierają dwie pomysne nowiny; mahometańskie święta moharem, których się tak bardzo obawiano, przeszły spokojnie—i porządek w Bombay i Madras nie został zakłócony. Reszta depeszy potwierdza wprawdzie nadzieje jakimi się cieszą. Jenerał Havelock w Cawnpore i garnizon angielski w Lucknow chociaż są zamknięci i prawie poruszyć się nie mogą, jednak to samo że się dotąd trzymają, jest już więcej prawie niż się wolno było spodziewać. W dniu 9tym września oczekiwano jenerała Outram z posiłkami w Cawnpore, nie idzie on zatem na odsiecz Lucknow jak to wyraźnie zapowiadano. Nowe bunty wybuchły w okolicach Delhi w Firozpour i Neemuch, podobnie w Peszawer na granicy afgańskiej i w Gasipur między Patna i Benares, w bliskości zbuntowanego królestwa Oude. Z terytorjum Oude kolumny powstańców zagrażają miastom Allahabad i Benares i oba te miasta fortyfikują się. Że prawie wszystkie te powstania zostały przytłumione, to jak wiemy z doświadczenia, tak mało zasługuje na wiarę, jak to że w Pendżab i Bundelcund jest spokojnie. Wielokrotnie już przekonał się, że donoszono o przytłumieniu powstania wtenczas kiedy powstańcy w zupełnym uzbrojeniu i w porządku wyruszyli z jakiegoś miasta dla połączenia się z innymi oddziałami, a że Pendżabowi nie można zaufać, pokazuje się z dawniejszych wybuchów i z buntu w Peszawer, nadgranicznym mieście w którym stosunki ludności są takie same jak w samym Pendżabie. Względem Bundelcund na południu od Delhi, nad środkowym Gangesem, każda poczta przynosi sprzeczne wiadomości, najprawdopodobniejszem jest, że liczni drobni radzahowie tego kraju rozmaicie się zachowują. Powstańcy pobici zostali w trzech miejscach, ale bitwy te musiały być mało-znaczne, bo depesze rządowe zaczynają się od powtórnego wspomnienia o klęsce zadanej indjanom pod Bithur, o czem już poprzednia poczta donosiła. Nakoniec jak wszystkie poprzednie depesze tak i ta kończy się naznaczeniem dnia w którym szturm do Delhi zostanie przypuszczony. Tym razem naznaczają dzień 1go września.

Treść depeszy i nowin coraz jest szczuplejsza i dla tego sąd o doniesionych wypadkach coraz jest trudniejszy. Tyle tylko powiedzieć możemy, że chociaż z jednój strony te skąpe doniesienia równie jak cały stan Indji nateraz nie bardzo przemawiają za podobieństwem prędkiego powodzenia anglików, ale za to z drugiej strony jeżeli w rapor-

Na dworze tymczasem zapowiedziana buza rozszerzyła się z całą wściekłością. Gwałtowny wichur z kroplistym deszczem bił w szyby wysławiając djabelskie trele przez wszystkie szczeliny okien. Niebo jak jedna pałaca się przestrzeń błyskało co chwila, pioruny biły nieustannie, a czarna woda Wisły podnosiła się w ogromne bałwany, jak piórkiem pomiatając płynąciami po niej statkami.

— „A słowo stało się ciałem“ — wyjąknął starzec żegnając się z pokorą. — To koniec świata... A moje kwiatki, a moje ptaki!! o Matko Najświętsza, patrz, poszły na ziemię!...

Panienka wybiegła do kuchni by posłać po zrzucone kwiaty i klatki, a dziadunio kontent że się już uwolnił od niepotrzebnego świadka, znów przybliżył się do zwierciadła, obmacał nos swój, dostrzegł że oczy mu wpadają, że ręka drętwieje, nogi stygną i pewny niezawodnej śmierci, wzdychał i płakał jak dziecko.

— Zamykaj drzwi. zamykaj! — krzyknął łapiąc się za żywot. — Och zawiało mię, zawiało!

— Co znowu dziaduniu? — spytała wpadając przestraszona na nowo Zosia...

— Nic, nic, moje życie... Z babami to na-

wet umrzeć nie można — dokończył ciszej machnąwszy ręką.

— Może rumianku dziadku, mięty, szalwji, herbaty?...

— Dobrze, dobrze, dawaj a przedj, bo czuję...

Zosia już nie wiedząc czy żyje, przestraszona, drżąc, wybiega do kuchni, a starzec trzyma się uporeczywie za żywot, i kureczy się, i krzywi szepcząc:

— Co to pomoże, już nic nie pomoże...

W pół godziny uspokoił się nieco, a raczej zrezygnował już na śmierć, bo nie chcąc trwożyć biednej wnuczki, pił szklankę za szklankę podawanych ziółek, sykał, a modlił się, a płakał spoglądając z trwogą na owe karty rozrzucone w nieładzie po kantorku. Kolejno w jego imaginacji przechodziły przezeń wszystkie choroby: paraliż, apopleksja, suchoty, wycieńczenie i t. p. które znał, lub o których kiedyś czytał i słyszał.

— Sprobujno Zosiu — rzecze omdlewającym głosem — puls bije czy nie?

— Bije, bije jak młotem — odpowiedziało zafrasowane dziewczę trzymając go za rękę.

— Widzisz, to gorączka, źle proszę uniżenie, źle...

— Mój dziadku!...

— Eh co tam mój nie mój dziadku; trudna rada proszę uniżenie, trzeba się przygotować kanarku. Że ja gwiznę, to jak amen w pacierzu.

— Może posłać po doktora.

— A to na co?

— Przecież od tego są doktorzy; mój dziaduniu drogi, niech dziadunio pozwoli, Marychna biegnie...

— Eh dajno pokój! — odrzekł śmiejąc się ironicznie. — Co Bóg przeznaczył, ludzie nie odrobiją. Nie potrzeba. Niech się dzieje wola Boga; nażyłem się już dosyć. Patrz, oto w tój szufladce na prawo — i skierowawszy się ku kantorkowi, wskazał palcem, lecz w tój chwili ujrzawszy nieszczęśliwe karty syknął: wyrzuć to precz!

— Co?

— Te, te, karty; tylko prędko! Na ziemię, na ziemię! O jak mię też kraje wewnątrz! Matko Najświętsza ratuj! pewno cholera... Tak, tak, cholera; to zimno, nudzi, łechce, kurczy...

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

